

HOOFDCONCLUSIE ONDERZOEK CULTURELE SECTOR GEMEENTE MOERDIJK

Voldoet het basisniveau aan faciliteiten en diensten die beschikbaar zijn voor de culturele sector in de gemeente Moerdijk? Dat is de vraag waarop door Stichting Cultuur Moerdijk (SCM) aan de hand van een vragenlijst in het najaar van 2017 antwoord is verkregen. Het is ook de vraag die in 2018 opnieuw gesteld kan en moet worden na de analyse van de ingevulde vragenlijsten.

Organisaties in de culturele sector zijn over het algemeen (redelijk) tevreden, maar er is ook sprake van 'een zekere gelatenheid'. Men roeit met de riemen die er zijn. De organisaties, die vaak volledig bestaan uit vrijwilligers (!), kennen een groot probleemoplossend vermogen; voor de uitdagingen die ze tegenkomen in zowel het dagelijkse reilen en zeilen van de organisatie (denk aan repetities, cursusmomenten enz.), als bij bijzonderheden (zoals het organiseren van projecten en uitvoeringen), ontwikkelen zij allerlei creatieve oplossingen om zo de ogenschijnlijke 'hiaten' in het basisniveau aan beschikbare faciliteiten en diensten in de gemeente Moerdijk op te vangen. Deze energie en inzet van personen, tijd, middelen e.d. zou echter ook volledig besteed kunnen worden aan cultuurbeoefening in de gemeente Moerdijk, mits het basisniveau aan beschikbare faciliteiten en diensten zou voldoen. Kun je nagaan welke positieve effecten dit kan opleveren voor het culturele klimaat in de gemeente Moerdijk...

Voldoet het basisniveau aan beschikbare faciliteiten en diensten voor de culturele sector in de gemeente Moerdijk? Voor het exact beantwoorden van deze vraag is meer onderzoek nodig. Duidelijk is in ieder geval geworden dat wanneer het basisniveau aan beschikbare faciliteiten en diensten in de gemeente Moerdijk wordt verbeterd (dat op een aantal vlakken als 'onvoldoende' wordt ervaren), dit één op één ten goede komt aan cultuurbeoefening in de gemeente.

Daarom is de suggestie van SCM: realiseer op de korte termijn praktische aandachtspunten en ontwikkel in de gemeente Moerdijk beleid voor cultuur op de lange termijn. Maak stevige beleidskeuzes, benoem cultuur niet alleen globaal in een paraplunota, maar investeer in cultuur.

Als aanvulling op de resultaten van dit onderzoek is SCM benieuwd naar de visie van de verkiesbare partijen in de gemeente.

1. Wat is hun uitgangspunt over cultuur?

2. Wat blijft er van deze uitgangspunten over bij coalitievorming?

SCM wil hierover de inwoners van de gemeente Moerdijk informeren.

**Advies Stichting Cultuur Moerdijk
februari/maart 2018**

INFORMATIE OVER HET ONDERZOEK

1. Aanleiding en doelstellingen onderzoek

SCM is op eigen initiatief een behoefteonderzoek gestart in het culturele veld van de gemeente Moerdijk. De vragenlijst is verspreid in het najaar van 2017, de analyse heeft begin 2018 plaatsgevonden. Er is bewust gekozen voor deze periode vanwege de naderende gemeenteraadsverkiezingen op 21 maart 2018 en het aflopen van de eerste looptijd van de Paraplunota's van de gemeente Moerdijk (tot en met 2017). SCM beoogt:

- de verkiesbare partijen uit te nodigen tot een reactie;
- inwoners uit de gemeente Moerdijk te informeren over zowel de resultaten van het onderzoek als de standpunten van de verkiesbare partijen t.a.v. toekomstig cultuurbeleid;
- huidige/toekomstige ambtenaren van input te voorzien in verband met de nieuwe termijn van de Paraplunota.

2. Over het onderzoek

Dit onderzoek bestaat uit een vragenlijst waarmee voornamelijk kwalitatieve gegevens zijn verkregen. Dat betekent dat er is gevraagd naar bijvoorbeeld gebruikerservaringen en het beeld over en de beleving van diensten en faciliteiten die in de gemeente Moerdijk voor de culturele sector al dan niet aanwezig zijn.

De onderzoekspopulatie bestaat uit uiteenlopende culturele organisaties van verschillende omvang en vanuit verschillende kunstdisciplines (van fotoclub tot koor of toneelvereniging en van kunstenaar tot heemkundekring of culturele werkgroep e.d.). De respondenten zijn afkomstig van en actief in diverse kernen van de gemeente.

Per organisatie/kunstenaar is één vragenlijst ingevuld. SCM heeft in de introductietekst van de vragenlijst de respondenten verzocht om de antwoorden met het eigen bestuur te overleggen, zodat de gegeven antwoorden geen persoonlijke meningen betreffen, maar antwoorden zijn van de organisatie als geheel.

De uitkomsten van dit onderzoek zijn indicatief, derhalve dienen conclusies de nodige voorzichtigheid te worden geïnterpreteerd. De uitkomsten geven wel een duidelijk signaal af. Door de ruime mogelijkheden van de vragenlijst aan respondenten om een eigen toelichting te geven, kunnen antwoorden helder geïnterpreteerd worden en is het mogelijk om de uitkomsten in een slotconclusie te vatten.

Dit onderzoek levert zoveel interessante resultaten op, dat nader onderzoek op specifieke subthema's ongetwijfeld tot nog meer interessante bevindingen zal leiden. SCM geeft deze suggestie dan ook graag mee aan de gemeente Moerdijk.

3. Over de vragenlijst

De vragenlijst is digitaal verstuurd. De thema's die in de vragenlijst aan bod zijn gekomen betreffen:

- Beoefening kunstdiscipline, samenwerking en vernieuwing (pagina 4);
- Gebouwen en faciliteiten (pagina 5);
- Cultuurbeleid gemeente Moerdijk (pagina 7);
- Subsidiebeleid gemeente Moerdijk (pagina 7);
- Financiën: subsidie, eigen middelen en externe financiering (pagina 8);
- Vergunningenbeleid gemeente Moerdijk (pagina 8);
- Vrijwilligersmanagement (pagina 9);
- Kunst- en cultuureducatie*;
- Overkoepelende kunst- en cultuuractiviteiten (pagina 9).

*Gezien de huidige ontwikkelingen waren de gegevens van het thema 'kunst- en cultuureducatie' niet geschikt voor analyse.

4. Meer informatie

Dit onderzoek, inclusief analyse en advies, is uitgevoerd op initiatief van het bestuur van Stichting Cultuur Moerdijk door:

- Anjo van Tilborgh (huidige vicevoorzitter van Stichting Cultuur Moerdijk)
- Mariska van Beek (adviseur van en sinds jan. 2018 oud-vicevoorzitter van Stichting Cultuur Moerdijk)

Voor vragen of meer informatie kunt u contact opnemen via cultuurmoerdijk@gmail.com.

Graag als onderwerp-regel ingeven 'vragenlijst cultuur'.

NADER UITGEWERKTE SUBCONCLUSIES

ONDERZOEK CULTURELE SECTOR GEMEENTE MOERDIJK

Beoefening kunstdiscipline, samenwerking en vernieuwing

In de gemeente Moerdijk zijn organisaties en individuen in diverse kunstdisciplines actief. Is vraag en aanbod in balans? Zijn respondenten tevreden over de verdeling en spreiding van het culturele aanbod over de kernen? Hoe zit het met de behoefte aan verandering, vernieuwing en onderlinge samenwerking?

1. Vraag en aanbod

- Een ruime meerderheid van de respondenten is tevreden over de balans tussen vraag en aanbod binnen de diverse kunstdisciplines in de gemeente Moerdijk.
- Ook qua verdeling van het aanbod over de kernen geeft ruim de helft van de respondenten aan tevreden, of zelfs buitengewoon tevreden, te zijn.

2. Verandering en vernieuwing

- Bij dit thema zijn de antwoorden heel divers. Een klein gedeelte van de respondenten heeft helemaal geen behoefte aan verandering of vernieuwing; een iets groter deel van de respondenten geeft aan juist wel behoefte te hebben aan verandering en vernieuwing. De meerderheid van de respondenten is vrij behoudend in hun antwoord.
- Bij de open antwoorden lezen we interessante info. Enkele citaten over de behoefte aan verandering/vernieuwing:
Citaat respondent: *“Meer kunst in het landschap”*
Citaat respondent: *“Reclame binnen de gemeente”*
Citaat respondent: *“Behoeftte aan verjonging”*
Citaat respondent: *“Positieve beeldvorming bewerkstelligen”*

3. Samenwerking

- De behoefte aan samenwerking is per kunstdiscipline heel verschillend. Binnen de ene discipline is duidelijk behoefte aan samenwerking, terwijl dat binnen een andere discipline niet per se noodzakelijk is. Als voorbeeld voor samenwerking wordt genoemd de eventuele organisatie van gezamenlijke evenementen, concerten, uitvoeringen en exposities.
- De respondenten die behoefte hebben aan samenwerking, gaan deze vaak gemakkelijk zelf aan. Een kleiner deel van de respondenten vindt het tamelijk lastig om een samenwerkingsverband te leggen.

Gebouwen en faciliteiten

Via de vragenlijst is onderzocht of men tevreden is over het culturele aanbod, of er voldoende geschikte oefen-/repetitieruimte is, of er voldoende geschikte gebouwen/faciliteiten zijn voor presentaties zoals uitvoeringen, optredens, concerten, exposities enz., of men vindt dat de spreiding van de gebouwen en faciliteiten over de gemeente voldoende is en of men tevreden is over de kwaliteit hiervan.

De eerste indruk is dat de respondenten over het algemeen redelijk tevreden zijn over de gebouwen/faciliteiten, daarbij worden echter wel een aantal zorgwekkende zaken aangekaart. Als er iets dieper wordt ingegaan op het thema, blijkt dat een heleboel groepen (verenigingen, clubs, stichtingen enz.) hun plek weten te vinden en er daarbij het beste van maken (deze creativiteit is te prijzen), maar dat de benodigde voorzieningen/faciliteiten om kwaliteit te kunnen bereiken (denk aan artistieke kwaliteit, activiteit van hoogwaardige kwaliteit) grotendeels ontbreken.

Uit diverse reacties spreekt **een noodkreet**. Citaat respondent: *“Langeweg wil ook graag een ruimte waar een podium in zit waar fanfare, koor en andere bands en toneel een uitvoering kunnen geven zonder bergen werk te moeten verzetten voor ze aan de gang kunnen.”*

Voor wat betreft het **aanbod aan repetitie- of oefenruimte**, geeft ongeveer een derde van de respondenten aan dat er voldoende geschikte ruimte is. Een paar keer is er een duidelijke onvoldoende ingevuld. Het merendeel van de respondenten is redelijk tevreden over het aanbod aan repetitie- en oefenruimtes.

De antwoorden op de vragen over **het aanbod aan beschikbare presentatieruimte (voor uitvoeringen, optredens, concerten, exposities enz.)** geven een heel ander beeld. Slechts een klein gedeelte van de gegeven antwoorden schetst tevredenheid, het grootste deel van de respondenten vindt het aanbod matig en enkele respondenten vinden het aanbod zelfs veel te beperkt.

Een ruime meerderheid van de respondenten geeft aan dat de spreiding van gebouwen/faciliteiten in de gemeente over de verschillende kernen zeer matig is. Hieruit kunnen we concluderen dat in de ene kern voldoende faciliteiten/gebouwen zijn en dat in andere kernen geschikte ruimtes veelal ontbreken.

Ten aanzien van de kwaliteit van de gebouwen/faciliteiten worden kritische punten benoemd. Een voorbeeld hiervan is het volgende citaat: *“Wat we wel missen is dat [naam locatie] vaak niet zorgt voor de noodzakelijke dingen, zoals fatsoenlijke toneelgordijnen. Dit schijnt heel duur te zijn, dus we missen hierin de hand van de gemeente.”* Een ander citaat onderstreept dat een actieve rol van de gemeente nodig is: *“Facilitaire mogelijkheden beter structuren.”*

Opvallende uitkomsten:

- Meerdere keren wordt aangegeven dat men het noodzakelijk vindt dat er vanuit de gemeente duidelijkheid gegeven wordt over toestemming en gebruiksmogelijkheden van de diverse gebouwen/faciliteiten. Dit geldt zeker ook voor het gebruik van de eigen club- en verenigingsgebouwen. Er zou meer samenwerking tot stand gebracht kunnen worden door uitwisseling/het gezamenlijk gebruik van ruimtes voor sport/cultuur e.d. Meerdere respondenten geven aan dat het moeilijk is om hierover afspraken te maken met de gemeente Moerdijk.

- Citaat respondent: *“Het zou fijn zijn als de gemeente Moerdijk hiervoor duidelijk beleid zou gaan maken, dat er duidelijkheid is over de toestemming en gebruiksmogelijkheden van eigen verenigingsgebouwen enz., dat verenigingen elkaars ruimte mogen gebruiken (b.v. sportkantine, eigen oefenlokaal of clubgebouw enz.). Dat organisaties met eigen ruimte deze niet commercieel mogen verhuren, dat lijkt ons vrij logisch, maar het ter beschikking stellen aan andere verenigingen c.q. organisaties voor een interne activiteit dat is een ander verhaal, dat zou juist gestimuleerd moeten worden. Zo creëer je een betere samenwerking en een goede onderlinge sfeer binnen de diverse verenigingen c.q. organisaties. En zo wordt het voor iedereen mogelijk (c.q. betaalbaar) gemaakt om leuke nevenactiviteiten te organiseren om de verenigingsband te versterken.”*
- Er is ook duidelijk behoefte aan ruimte voor nevenactiviteiten, dit is bijvoorbeeld belangrijk voor de saamhorigheid binnen vereniging en daarmee ook belangrijk voor de toekomst/voortbestaan van organisatie. De gebouwen/faciliteiten die er zijn, bieden voor nevenactiviteiten weinig of geen ruimte of in ieder geval geen betaalbare ruimte.
- Een citaat hierover: *“Jammer dat we onze ruimte/kantine niet beschikbaar mogen stellen aan andere verenigingen. We kunnen elkaar helpen!”*

Hieronder nog wat opvallende citaten:

- Citaat respondent: *“Het ontbreken van een gemeenschapshuis, maakt het vinden van repetitieruimte lastig en kostbaar en er ontbreekt een goede locatie om uitvoeringen te geven.”*
- Citaat respondent: *“Wij repeteren in [naam locatie uit Zevenbergen]. De gordijnen komen nog uit de Schakel en zijn hard aan vervanging toe. Wij missen toch een verenigingsgebouw.”*
- Citaat respondent: *“Repetitieruimtes zijn zeer schaars in Zevenbergen. Een grote theaterzaal ontbreekt.”*
- Citaat respondent: *“Geschikt evenemententerrein voor bijvoorbeeld een taptoe ontbreekt. Terrein aan de Vestkant is zeer slecht onderhouden.”*

Beleid gemeente Moerdijk

In de vragenlijst is ingezoomd op de volgende drie thema's: cultuurbeleid, subsidiebeleid en vergunningenbeleid. Ook zijn de respondenten gevraagd naar de balans in hun eigen financiering. Ontvangen zij subsidie van de gemeente Moerdijk? Zijn andere bronnen van inkomsten belangrijk? Hoe moeilijk/makkelijk is het om externe financiering aan te trekken?

1. Cultuurbeleid gemeente Moerdijk

- Een meerderheid van de respondenten is redelijk tevreden tot tevreden over het cultuurbeleid van de gemeente; echter, geen van de respondenten zou de gemeente adviseren om de huidige situatie te houden zoals deze nu is.
- Respondenten geven aan dat de gemeente meer kan inzetten op en investeren in cultuur dan dat nu het geval is.
- Cultuur maakt momenteel deel uit van één van de paraplunota's. Alle respondenten geven in sterke mate aan dat er behoefte is aan een eigen plan, nota of beleidsstuk voor cultuur.
- Eén van de respondenten raadt aan om cultuur te agenderen tijdens bijvoorbeeld de lokale stadstafels.
- De respondenten geven de gemeente het volgende advies mee voor de komende beleidsperiode (a.d.h.v. een ranking):
 - 1. Maak duidelijk cultuurbeleid;**
 - 2. Stel één cultuurambtenaar aan ¹**
 - 3. Trek meerjarige financiering aan.**

2. Subsidiebeleid gemeente Moerdijk

- De meerderheid van de respondenten is (redelijk) tevreden over het subsidiebeleid van de gemeente. Respondenten weten voor welke zaken wel/geen subsidie aangevraagd kan worden. Circa de helft van de respondenten weet de subsidieformulieren goed te vinden en in te vullen, het andere deel maakt geen gebruik van subsidie, geeft aan niet bekend te zijn met de subsidiemogelijkheden of vindt het lastig om de formulieren in te vullen.
- **Opvallende uitkomst:** een aantal respondenten geeft aan dat het bij grote veranderingen lastig is dat de subsidie voor twee jaar wordt vastgesteld door de gemeente. Zo gaf een respondent aan: *“Als er tussentijds grote wijzigingen zijn (toename leden bijvoorbeeld) dan heb je pech gehad of moet je een bezwaarprocedure opstarten, zoals wij nu doen.”*

¹ De huidige situatie is dat de taken voor cultuur zijn versnipperd; deze taken worden verspreid uitgevoerd over meerdere ambtenaren.

3. Financiën: subsidie, eigen middelen en externe financiering (aantrekken van externe financiering door respondenten):

- Niet alle respondenten maken gebruik van subsidieregelingen en zijn dus volledig afhankelijk van andere bronnen van inkomsten, ; daarnaast is het ook voor organisaties die subsidie ontvangen vaak een must om andere bronnen van financiering aan te boren.
Een meerderheid van de respondenten lukt het (enigszins of in grote mate) om externe financiering, zoals sponsoring, aan te trekken. Een grote meerderheid organiseert op structurele basis of incidenteel extra activiteiten om zelf financiële middelen te verkrijgen.
- **Opvallende uitkomst:** het aantrekken van extra financiering (zoals sponsoring, het gaat hierbij expliciet om andere financiële middelen dan de gemeentelijke subsidie) blijkt in de meeste gevallen noodzakelijk, maar is tegelijkertijd vaak lastig te organiseren. Ondernemers zeggen vaker 'nee' tegen sponsoring. Enkele respondenten geven het signaal af dat de gemeente zich in een aantal gevallen coulanter kan opstellen om het aantrekken van externe financiering mogelijk te maken:
 - Citaat respondent: *"Wij halen oud-papier op, maar het contact met de gemeente hierover gaat moeizaam."*
 - Citaat respondent: *"We werken met vrijwilligers en kinderen. We vinden het niet verantwoord om deze kinderen ook nog eens door de weeks voor ons geld aan het werk te zetten. We moeten het gewoon doen met de subsidie die we krijgen en helaas wordt die steeds minder, waardoor we gedwongen zijn om onze prijzen omhoog te gooien, waardoor je minder welvarende gezinnen gaat uitsluiten."*

4. Vergunningenbeleid gemeente Moerdijk

- Een meerderheid van de respondenten weet waarvoor je een vergunning nodig hebt (of heeft hier nog niet mee te maken gehad) en circa de helft van de respondenten vindt het eenvoudig om een vergunning aan te vragen.
- **Opvallende uitkomst:** respondenten begrijpen niet dat zij enerzijds kosten moeten maken voor het aanvragen van vergunningen, terwijl zij zich anderzijds vrijwillig inzetten voor de gemeenschap.
 - Citaat respondent: *"Kosten van leges zouden afgeschaft moeten worden voor verenigingen die subsidie ontvangen."*
 - Citaat respondent: *"Aanvragen van vergunningen kost geld. Dat maakt het minder aantrekkelijk om iets te organiseren. Als het evenement wat je organiseert in het belang is voor de gemeenschap, zou dit gratis moeten zijn. Niet alle verenigingen hebben voldoende middelen."*

Vrijwilligersmanagement

Dit onderdeel van de vragenlijst kent weinig verrassende uitkomsten.

Over het algemeen lukt het de meeste verenigingen, clubs en organisaties redelijk om bestuursleden en vrijwilligers aan te trekken om de organisatie draaiende te houden.

Het werven van extra (externe) vrijwilligers bij bepaalde activiteiten wordt door het grootste deel van de respondenten wel als lastig ervaren.

Er is binnen de gemeente een vrijwilligerscentrale, maar uit de antwoorden blijkt niet of hier al dan niet gebruik van wordt gemaakt.

Overkoepelende activiteiten

Voor wat betreft overkoepelende activiteiten wordt bijna unaniem aangegeven dat er behoefte is aan één overkoepelende digitale kunst- en cultuuragenda.